

اعلام شاخص جهانی عملکرد زیست محیطی سال 2012 که اخیراً از سوی دانشگاه ییل (university yale) منتشر شد نشان داد که هشدارهای کارشناسان و منتقدان محیط زیست را باید جدی گرفت. براساس گزارش شاخص عملکردی محیط زیست (EPI 2012 Environmental Performance Index) ایران از میان 132 کشور جهان با کسب نمره 73/42 در مقام 114 جهان قرار گرفته است.

این در حالی است که کشور ما در سال 2010 با کسب نمره 60 در مقام 78 جهان و در سال 2008 میلادی با نمره 9/76 در رتبه 67 جهان قرار داشته است.

دکتر سعید متصدی، در باره اعتبار این گزارش و مرجع اعلام کننده آن به همشهری گفت: دانشگاه ییل، یکی از معتبرترین دانشگاههای دنیاست و سابقه طولانی در اندازه گیری شاخصهای زیست محیطی دارد تا آنجا که این دانشگاه در سال 2005 روش ای پی آی (EPI) که ترجمه آن، شاخص عملکرد زیست محیطی است را ابداع کرد و اکنون این روش مبنای اندازه گیری و گزارشهای مرتبط با محیط زیست است. وی با اشاره به اینکه شاخص عملکرد زیست محیطی تمام جوانب را لحاظ میکند خاطر نشان کرد: برای نمونه در همین گزارش اخیری که اعلام شده، میزان مرگ و میر در ایران سیر نزولی را نشان میدهد و حاکی از آن است که وضعیت بهداشت در کشور سیر صعودی دارد همچنان که براساس این شاخص وضعیت آب کشور ما به همان میزان خراب است که وضعیت آمریکا در این زمینه خراب است و برای هر دو کشور بیلان منفی 43 درصد اعلام شده است. این نشان میدهد که این شاخص مبنای علمی دارد و به دور از شائبه سیاسی عمل میکند.

تنزل رتبه محیط زیست: تنزل کیفیت زندگی

دکتر اسماعیل کهرم، استاد محیط زیست هم در این باره به همشهری گفت: شاخص عملکرد زیست محیطی نشان می دهد که ما برای جلوگیری از تخریب محیط زیست باید چه اقدامی انجام بدهیم و عملکرد ما در این زمینه چه بوده است؟ در این شاخص همه موارد در نظر گرفته میشود.

این استاد دانشگاه افزود: هر ساله دانشگاه بیل، در قالب چندین پروژه، اطلاعات به دست آمده از سازمانهای بینالمللی مثل یونپ، یوان دی پی، بانک جهانی، ناسا و فائو را همراه با دادههای آماری و اطلاعاتی که از طریق منابع داخلی کشورها به دست آورده بررسی میکند و سپس براساس یافتههای علمی، رتبه کشورها را اعلام میکند. اما وقتی سازمانهای بینالمللی نظیر یونپ و یوان دی پی بخواهند برای بهبود وضعیت تالابها و جنگلهای کشوری اعتبار تخصیص بدهند یکی از موارد تعیینکننده، همین شاخص عملکرد زیست محیطی است. این مدرس محیط زیست یادآور شد: شاخص عملکرد زیست محیطی در واقع منعکس کننده وضعیت محیط و سلامت انسان در هر کشور است.

وقتی سطح جنگل بر اثر تخریبها کاهش مییابد این به معنای افزایش ریزگردها، تشدید آلودگی هوا و افزایش بیماریهای ریوی است. وقتی تالابها خشک میشوند به معنای کاهش منابع آبی و بهداشت کمتر است و در مجموع نشان از آن دارد که تمام استانداردهای زندگی سیر نزولی دارد.

این رتبه قابل پیشبینی بود

مهندس محمد درویش، عضو هیأت علمی مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع از زاویه دیگری به این مسئله پرداخت. وی گفت: گزارش شاخص عملکرد زیست محیطی که طی آن، رتبه ایران 114 اعلام شده، گزارش دور از انتظاری نیست. در واقع این پیشبینی همه فعالان و متخصصان محیط زیست کشور بود که طی دو سال گذشته بارها نسبت به تخریبها و وضعیت نابسامان محیط زیست هشدار دادند. این هشدارها ناشی از آن بود که در روند مدیریت کشور ملاحظات زیست محیطی در چیدمان توسعه رعایت نمیشد؛ روندی که همچنان ادامه دارد و با همین رویکرد است که سکونت گاههای مسکونی و ساخت و سازهای صنعتی، و طرحهای عمرانی اجرا میشود بی آنکه ملاحظات زیست محیطی در نظر گرفته شود. نتیجه چنین روندی تنزل 36 پله ای رتبه محیط زیست کشور است اما نکته ای که وجود دارد اینکه هیچ کشوری در بین دو اندازه گیری متوالی بیش از 30 پله تنزل نکرده اما کشور ما این رکورد را شکست و 36 پله تنزل کرد.

وی تنزل اسفبار کشورمان را در بین سایر کشورها ناشی از بخشی نگری در مدیریت دانست و افزود: بخشی نگری در سدسازی باعث نابودی تالابها حتی تالابهای ساحلی شده است؛ زیرا این سازههای عظیم آبی بدون در نظر گرفتن حقایق تالابها و زیست بومهای پایین دست اجرا شده و میشود. این شیوه باعث شده تنوع منحصر به فرد تالابهای ایران در معرض نابودی کامل قرار گیرد. به طوری که نام کشور ما در فهرست مونترو با بیشترین تالابهای در معرض خطر درج شده است. همچنان که 390 هزار هکتار از اراضی دریاچه ارومیه تبدیل به کویر شده که از آن میتوان به عنوان بزرگترین رویداد بیابان زایی در قرن اخیر نام برد.

دکتر ناصر کرمی، اقلیم شناس هم در این باره به همشهری گفت: بحث شاخص (مدیریت محیطی) و (پایداری محیطی)، چند سالی است که از سوی سازمانهای بینالمللی دنبال میشود. موضوعی که در این میان مطرح است اینکه منبع اطلاعات این سازمانها چه مرجعی است و آیا این آمار پاک به آنها میرسد؟ برای نمونه سازمان جهانی گردشگری همواره ایران را به عنوان یک کشور موفق در گردشگری اعلام میکنند زیرا آمارها را خود سازمان گردشگری در اختیار این سازمان جهانی قرار می دهد. وی افزود: در عین حال این آمار از یک نظر قابل اعتماد است زیرا بخشی از آن را نهادهای بینالمللی مثل یونپ و یو ان دی پی که در ایران پروژههای متعددی را در دست اجرا دارند در اختیار این نهاد میگذارند که قابل اعتماد است.

این کارشناس محیط زیست افزود: ما در حالت عادی سالهاست که در انواع ضرایب تخریب محیطی مثل فرسایش خاک، بیابانزایی، تخریب جنگل و فرونشست آبهای زیرزمینی، مرتبه اول را داریم. بر این اساس طبیعی است که ما در مدیریت محیطی و پایداری محیطی یکی از پایینترین رتبهها را داشته باشیم. کرمی خاطر نشان کرد: وضعیت محیط زیست ما به مراتب بدتر از رتبه ای است که براساس شاخص عملکرد زیست محیطی اعلام شده است. وقتی مقامات رسمی کشور ما میپذیرند که ما از نظر فرسایش خاک در دنیا دارای رکورد هستیم این نشان دهنده وضعیت بسیار وحشتناکی است زیرا فرسایش خاک بدترین بلای محیطی است که ممکن است کشوری مثل ایران به آن مبتلا شود. از دست رفتن خاک به مراتب بدتر از جنگل زدایی، بیابان زایی و نابودی تنوع زیستی است. زیرا با فرسایش خاک در واقع ما بستر حیات را از دست می دهیم.

<http://www.hamshahrionline.ir/news-158745.aspx>

<http://forum.vegankind.ir/showthread.php?s=6d8b872f4cc867d872984996d3fcd97&p=3729>

[#post3729](#)